

Residency en performance in MONOM, Berlijn

Verslag voor Gerbrandy Cultuurfonds door Casimir Geelhoed

Met steun van het Gerbrandy Cultuurfonds ben ik in november 2022 tweemaal afgereisd naar de ruimtelijk geluidsstudio MONOM in Berlijn, om een live performance te ontwikkelen op basis van zelfgeschreven software voor driedimensionaal geluid en om dit uit te voeren tijdens SPATIAL Festival.

MONOM is gevestigd in Funkhaus in Berlijn, een enorm complex gelegen aan de Spree, dat meerdere studio's en concertzalen huisvest. Vroeger was Funkhaus het radiohoofdkwartier van de DDR.

MONOM is een unieke plek voor de ontwikkeling en beleving van ruimtelijk geluid. Het is uitgerust met een door 4DSOUND ontwikkeld geluidssysteem bestaande uit achtenveertig omnidirectionele speakers en negen subwoofers, die onder de vloer verwerkt zijn. De combinatie van software en hardware maakt het mogelijk om te simuleren dat geluid vanaf elke mogelijke plek binnen de ruimte kan klinken, maar ook zelfs van buiten de fysieke ruimte. De studio is uitvoerig akoestisch bekleed, waardoor de galm van de werkelijke ruimte nagenoeg wegvalt, wat de mogelijkheid geeft om op een creatieve manier met virtuele akoestiek te werken.

Als geluidskunstenaar, componist en softwareontwikkelaar onderzoek ik expressieve relaties tussen software en geluid, waarbij vaak transformatie van geluidsmateriaal centraal staat. Het is altijd mijn doel om hiermee persoonlijke en ontroerende ervaringen te creëren, doordat de transformaties van geluid op een associatieve manier herkend kunnen worden en tegelijkertijd door hun abstractie ruimte bieden voor de eigen interpretatie van luisteraars.

Centraal in dit project stond het perceptuele kantelmoment waarbij individuele ruimtelijke geluidsbronnen versmelten tot chaotische ondefinieerbare wolken van geluid. Dit heeft een overrompend effect en geeft een sensatie van overstimulatie. Ik heb eigen software ontwikkeld waarmee de verschillende verschijningsvormen van dit effect op zo'n controleerbare manier bereikt kunnen worden, dat het gebruikt kan worden als een expressief en intuïtief compositie / performance-element. Deze software kan ik live aansturen via een iPad.

Aan het werk in MONOM.

In MONOM had ik een aantal sessies, verspreid over twee periodes van een week, om een performance te ontwikkelen op basis van deze ideeën en software. Ik werkte doorgaans alleen, soms tot diep in de nacht. Vanwege de aanzienlijke voorbereiding die ik thuis had gedaan, kon ik planmatig aan de slag en liep het proces eigenlijk heel voorspoedig. Ik probeer doorgaans zo snel mogelijk een eerste versie af te maken, zodat de tijdsdruk van het project af is en er ruimte overblijft om puur vrij te experimenteren. Dat was ook bij dit project het geval.

De artistieke kern van mijn performance “Scatter, Swarm, Sublimate” draait om overgave en sublimiteit, waarbij langzaam opgebouwde climaxes afgewisseld worden door subtiele momenten van weidse en vervliegende klanklandschappen.

SPATIAL Festival

Mijn performance bij SPATIAL Festival.

De premiere

Ik heb mijn stuk "Scatter, Swarm, Sublimate" voor het eerst uitgevoerd als de afsluitende live performance van het festival SPATIAL dat eind November plaatsvond in MONOM. SPATIAL is een nieuw driedaags festival voor ruimtelijk geluid, kunst, muziek en technologie met waar onder andere werk van Suzanne Ciani, James Blake, Max Cooper & Thomas Ankersmit, ten gehore werd gebracht.

De performance was een succes, met veel positieve reacties. Het is een begin van meer geweest. In het half jaar erna heb ik het stuk uitgevoerd en gepresenteerd in Concertgebouw Amsterdam, Stone Nest in Londen en New Now Festival in Essen. Ook heb ik lezingen over mijn project gegeven voor de "Spatial Audio Meetup" van Notam in Oslo en als onderdeel van de workshop "Exploring Spatial Sound" in samenwerking met Amoenus in Londen. Verdere performances en presentaties in Nederland en België komen er nog aan.

Ik wil het Gerbrandy Cultuurfonds hierbij nogmaals bedanken voor de steun.